

JEAN PIERRE IRATCHET (1921-1991)

JEAN PIERRE IRATCHET EUSKALTZAIN OHOREZKO ZENA (1921-1991)

Azaroaren 10 ean zendu da, Landesetan, Buglose herriko misionesten etxetik bezperagoan Baionako ospitalerat sarturik, Jean Pierre Iratchet apaiza.

Bidarrain (edo Bidarrin, han erraten den bezala) sortua zen, 1921 eko ekainaren 28 an, bi seme ta bi alaba zituen herriko Pettan zapatainaren familian. Uztaritze ta Baionako bi seminarioetan eginik ikasketak, Akizen (Dax) zuen Mathieu apaizpiku euskaldun hazpandarrak apaiztu, 29 urte zituen urtean.

Ez zuen ordu artino denbora galdua: bere herriko gazterien erdian arras lagunkina, pilorari, kantari, trebea eta herri euskara paregabe baten jabea bere idatzkietan, prosan bezala esku izkribuzko bertsuetan, Eskualzaleen Biltzarrak moldatu sariketa asko irabazten zuen gaztedanik. Hola zuen Piarres Lafitte zenak bere laguntzaile hoberenarik bat egiteko begiztatu, *Herria* Astekariaren lehen urte horietan: Iratchetenak dira denbora hartako pilotako berriak besteak beste, luma arrai eta zirtotsu batekin herrikoi moldean emanak.

Landesetan bikario ta erreter egonik bizpahiru lekutan, hamar bat urte pasa, Bugloseko misionestetan du bere biziko lan jarraikien eta luzeena aurkituren: herriz herri lehenik, landes elizetan ebanjelioko berri ona hedatuz, Bugloseko Amaren eliza beilatokiaren zaintzale bezala gero. Mintzalari trebea lehenik, kontseilu oneko eta itzal haundiko eliz' gizonaren fama bilduko du orozgainetik, bere biziaren azkeneraino, gure bidarraitar apaizak.

Denekin bihotz haundikoa, Euskal Herrirat itzulia egonen zaio bihotz hori, bizian joanago eta gehiago, ezinbertzezko urrundura eta urradura horretan, eta beti euskaldun kartsu edukiren du bere burua bestelako lan eta kargu guzien artetik.

Herria astekaria (idazten bururaino segituz) eta bere ahaide adixkideak ukan ditu beti euskararekiko lokarria. Burutik buru badauzka euskal Kasetak Iratchen hatzak: batean *Chilhar*, bestean Piarres Ipharla, ondarrik *Otto Piarre*, eta beste... Beste hauetan, horra nobela bat, *Antton*, astez asteko mozturretan agertu zena eta geroztik liburu oso batean bildurik aurkitzen dena. Norbaitek bilduko ahal ditu ere sariketa eta holakoetan, gainerat maiz saria irabaziz, agertuak. Denetan ageri da hor Bidarraiko euskara bizi-bizi bat, Otxalderen herrirat Baztango errekek jausten dituen ur turrustetan ongi garbitua.

Horiek guziak ikusirik, eta besterik oraino, Jean Pierre Iratchetez oroitu zen Euskaltzaindia, 1988 ko martxoan, Oxobiren mende-urrenkari. Gure idazle honekin bururatu zuen Piarres Charritonek bere “Bidarraiko euskara eta euskalza-leez” egin mintzaldia. Charritonen proposamena onetsiz, martxoaren 25ean berean jakinerazi zuen Aita Villasantek, orduan euskaltzainburu zelarik, eta Bidarrain berean, Euskaltzaindiak aho batez euskaltzain ohorezko izendatzen zuela Jean Pierre Iratchet bere euskal idazkien gatik.

Buglosen berean ehortzeta hunkigarriak izanik, zernahi landestar eta euskaldun askoren artean, Euskal-Herrirat ber’ekarri da Iratcheten gorputza. Arrosako hilarrietan du, familiako hobian, Bidarraitik hurbil, euskal lurak bere seme bat ona bereganatu... beste holako batzuen menturan.

Sara, 1991-XII-20

Emile Larre